

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

「Vår dato:
13. mai 2015

「Vår ref.:

「Saksbehandler:
Marianne T. Brekke

Oppheving av prestenes boplikt. Ny tjenesteboligordning i rekrutteringssvake områder

Vi viser til høringsbrev av 11. mars 2015, med referanse 14/90.

KA viser til at den underliggende forutsetningen for saken er departementets vedtak om at prestenes nåværende tjenesteboligordning oppheves. Den ordning som nå skal utformes har til hensikt å tilby tjenestebolig kun på de steder der det vil være nødvendig av rekrutteringsmessige hensyn. Uttalelsen gis med disse forutsetninger som ramme.

Vi antar at ordningen som utformes vil måtte omfatte vesentlig færre boliger enn bopliktordningen gjorde. KA legger også til grunn at ordningen vil ha ulikt nedslagsfelt i de bispedømmene, avhengig av rekrutteringssituasjonen de ulike steder. Selv om dette vil måtte innebære en «skjevfordeling» bispedømmene imellom, mener KA det av helhetskirkelige hensyn vil være riktig å konsentrere virkemiddelbruken på dette området til de bispedømmer og områder der rekrutteringssituasjonen er særlig vanskelig.

Hvilke steder dette vil dreie seg om vil kunne variere noe over tid og vil også kunne påvirkes av hvilke preferanser den enkelte prest har for boligsituasjon. KA antar likevel at det vil måtte legges til grunn en viss stabilitet og standardisering i ordningen dersom denne skal være bærekraftig over tid. Dette gjelder særlig på steder der det erfaringsmessig er stor turnover.

For at ordningen ikke skal være unødig byråkratisk må det også legges det til grunn at de saksbehandlingsrutiner som fastsettes ikke må være unødig omfattende. Hensynet til at boligspørsmålet ikke skal måtte medføre at tilsettingssaken drar unødig ut i tid, må også ivaretas. Vi mener derfor at man bør vurdere en noe mindre grad av individtilpasning av boligen, også at man bør vurdere om det er mulig å i større grad fastsette noen «virkemiddelkommuner» for å lette saksbehandlingen i hver enkelt sak.

En grunnleggende forutsetning for at ordningen skal kunne fungere er etter KAs syn at OVF får hovedansvar for å stille bolig til disposisjon for ordningen. KA antar at dette vil kunne medføre store endringer i fondets boligportefølje og at dette også vil kunne medføre at OVF vil måtte investere i boliger i deler av landet som har et dårlig fungerende boligmarked.

KA støtter hovedtrekkene i den ordningen som er foreslått, gitt de grunnleggende forutsetninger som nå foreligger i tjenesteboligspørsmålet, men mener at arbeidsgivers vurderinger av rekrutteringssituasjonen må vektlegges i større grad enn det som er tilfelle i departementets forslag.

Til punkt 1:

KA støtter at det ikke kan stilles krav om at stillingen må utlyses flere ganger før det kan anmodes om at det stilles tjenestebolig til disposisjon/at det ytes bistand, slik det fremgår av merknaden til bestemmelsen. På enkelte steder må det være nok at bispedømmet erfaringsmessig vet at det vil være avgjørende for å få søkere at det stilles bolig til disposisjon. Vi vil derfor stille spørsmål ved om ordlyden «ingen prester vil melde seg» bør justeres noe, eksempelvis til «få eller ingen kvalifiserte søkere» eller lignende.

Det er av betydning at ordningen må legge opp til at det er arbeidsgiver som har ansvar for å vurdere rekrutteringssituasjonen. Det enkelte bispedømmeråd vil ha et bedre grunnlag for å vurdere rekrutteringssituasjonen enn OVF vil ha. Vi mener derfor at bispedømmerådene bør gis en enda sterkere rolle i forhold til OVF enn forslaget legger opp til.

Til punkt 2:

Dersom arbeidsgiver gis en sterkere rolle i å vurdere rekrutteringssituasjonen vil behovet for tvisteløsning kunne bli mindre. KA mener likevel det er hensiktsmessig at det opprettes en tvisteløsningsordning mellom bispedømmene og OVF, og at denne i første omgang legges til departementet slik høringsforslaget legger opp til. Vi er enig i at det vil være naturlig at dette vurderes på nytt i forbindelse med virksomhetsoverdragelsen av prestatjenesten og at det da må vurderes hvem som skal ha denne funksjonen.

Til punkt 3:

KA registrerer at det er foreslått en viss fleksibilitet mht. eierskapet til tjenesteboligen, men mener at det i de fleste tilfeller nok vil gi størst forutsigbarhet for presten om OVF står som eier av boligen, og mener derfor at dette bør være hovedregelen. Vi legger også til grunn at det må skje en vurdering og utskiftning av en del av OVFs eksisterende boliger med tanke på om enkelte av disse har fungert derekrutterende i enkelte stillinger, enten på grunn av boligens standard eller plassering.

Dersom det skal inngås «løsninger» med andre aktører bør det ved inngåelsen av slike avtaler legges til rette for forutsigbarhet fram i tid slik at presten ikke unødige skal måtte bytte bolig underveis i tilsetningsforholdet. Vi forutsetter at legger her til grunn at også i tilfeller der fellesrådet eller et menighetsråd har en bolig som stilles til rådighet for presten vil også dette utløse kompensasjon fra OVF på linje med at en kommune står som eier av boligen.

KA har forstått ordningen som er foreslått slik at presten står fritt til å avvise/takke nei til et ev. tilbud om tjenestebolig etter denne ordningen, selv om det eksisterer en bolig på stedet fra før, og ser at dette kan medføre utfordringer for OVF som boligeier. Vi registrerer at det i høringsbrevet ikke er fastsatt nærmere regler for hvem som bærer kostnadene i vakansesituasjoner eller i situasjoner der OVF vil beholde boligen selv om den nåværende stillingsinnehaveren ikke ønsker å benytte seg av tilbudet om bolig, men legger til grunn at denne kostnaden ikke skal belastes bispedømmerådet.

Til punkt 4, 5 og 6: Ingen merknader

Til punkt 7:

KA vil bemerke at det vil være utfordrende at «anskaffelse/valg av tjenestebolig skal skje i lys av prestens boligbehov», og vil stille spørsmål ved om det vil være mulig å praktisere dette fullt ut uten at ordningen vil bli uforholdsmessig kostnadskrevende. Kjøp og salg av bolig medfører oftest vesentlige kostnader, og det vil også være saksbehandlingsmessig utfordrende å legge opp til en ordning der den enkelte boligens standard skal være så avhengig av den enkelte prests ønsker som forslaget til ordning her legger opp til. Slik ordningen nå framstår kan OVF risikere å måtte anskaffe ny bolig for hver gang det skjer et skifte i prestestillingen, avhengig av den enkelte prests ønsker. Det må også antas at det er noe større turnover i stillinger i rekrutteringssvake områder enn på steder der det er mer attraktivt å søke, noe som også gjør at det vil kunne bli uforholdsmessig tyngende for OVF å oppfylle forpliktelsene etter ordningen. På den annen side må ordningen være så fleksibel at den i praksis fungerer rekrutterende, Vi vil derfor anbefale at det legges til grunn en større standardisering av boligens beskaffenhet enn man har foreslått.

KA vil også hevde at om en bolig fungerer godt eller ikke, handler dels om boligens størrelse og standard, men det handler vel så mye om boligens beliggenhet i forhold til viktige steder som skole, barnehage og annen infrastruktur. Her handler det ikke så mye om prestens behov, mht. kort arbeidsreise, men vel så mye om hensynet til prestens ev. familie. En del av dagens presteboliger har ligget på steder som er lite familievennlige. For at den nye ordningen skal virke rekrutterende må det tilstrebes en plassering av boligene som i størst mulig grad kan oppfylle ønskene til flere stillingsinnehavere, både med og uten familie, slik at boligene ikke vil måtte byttes ut ved hvert presteskifte.

KA registrerer at soknets behov mht. hva som er en egnet bolig/egnet plassering av bolig ikke lenger oppgis som et relevant hensyn^[MB1], og er enig i at dette hensynet nå må nedtones i forhold til under ordningen med boplikt. Ordningen vil nå slik vi tolker det være mer begrunnet i prestens, enn i menighetens behov.

KA ber departementet vurdere om det ville være hensiktsmessig å fastsette virkemiddelkommuner der det foreligger en presumsjon for at man må stille bolig til disposisjon for å få søkere til stillingene. Det er mulig dette allerede ligger innebakt i den kartlegging som skal skje mellom OVF og bispedømmene, men KA vil stille spørsmål ved om dette bør forsterkes slik at tilsettingssaker ikke blir unødig forsinket ved at man må gjennom en omfattende prosess for å avklare boligspørsmålet.

Til punkt 8:

Boligbehovet skal bare kunne tas opp til ny vurdering dersom det foreligger forhold som tilsier at prestens boligbehov «endres vesentlig», mens det for nytilsetting kun skal være prestens konkrete boligbehov som er avgjørende, slik ordningen nå er utformet. Vi stiller spørsmål ved om det vil være mulig å praktisere en ordning som ved nytilsetting skal være så tilpasset den enkeltes ønsker og behov, og om denne vil kunne være bærekraftig over tid, se ovenfor.

Til punkt 3 på side 3 «Tjenesteboliger utenfor rekrutteringssvake områder»:

Når det gjelder disse tilfellene vil KA understreke at dette må være en frivillig ordning for menighetsråd og fellestråd, og det kan ikke legges til grunn at de kirkelige fellestråd eller menighetsråd normalt har økonomisk mulighet til å stille slik bolig til disposisjon for presten.

Evaluerings:

Vi legger til grunn at det etter en tid vil måtte skje en evaluering av hvordan ordningen fungerer.

Med vennlig hilsen

KA

Frank Grimstad
Adm.dir.

Marit Halvorsen Hougsnæs
Direktør